

Coolidge Eksen II Envanteri Plus Türkçe K?sa Formu (DSM-5 Ki?ilik Bozukluklar?)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Coolidge Eksen II Envanteri Plus Türkçe K?sa Formu (DSM-5 Ki?ilik Bozukluklar?)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19348>

Özet

Coolidge Eksen II Envanteri Plus Türkçe Kısa Formu (Coolidge Axis II Inventory Plus Turkish-Short Form), DSM-5 Kişilik Bozuklukları hakkında ve güvenilir bir şekilde değerlendirilmesini amaçlayan Yusuf Bilge tarafından 2018 yılında Türkçeye uyarlanmış bir psikolojik ölçektir. Bu ölçek, orijinal Coolidge Eksen II Envanteri Plus'ın kısaltılmış versiyonu olup, klinik ve araştırma ortamlarında zaman kaybetmeden kullanılan durumlar için uygun olarak geliştirilmiştir. Ölçeğin temel amacı, kişilik bozukluklarının 10 temel kategorisini (A, B ve C kümeleri) taramak ve bu bozuklukların şiddetini belirlemektir. Adaptasyon çalışması, ölçeğin Türkçe popülasyonda geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu göstermeyi hedeflemiştir.

Bu kısa form, özellikle yüksek vaka yüküne sahip kliniklerde veya büyük ölçekli tarama çalışmaları için psikometrik açıdan sağlam bir alternatif sunmaktadır. Adaptasyon sürecinde, maddelerin kültürel uygunluğu ve dilsel geçerliliği titizlikle incelenmiş, böylece Türk kültürü bağlamında kişilik patolojisinin doğru bir şekilde ölçülmesi sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Coolidge Axis II Inventory, **DSM-5 Kişilik Bozuklukları**, Türkçe Adaptasyon, **Kısa Form Ölçek**, Psikolojik Değerlendirme, Yusuf Bilge, **Anatolian Journal of Psychiatry**.

Yazarlar

Yusuf Bilge

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, Amerikan Psikiyatri Birliği'nin yayımladığı DSM-5 tanı kriterlerine uygun olarak tanımlanan 10 farklı kişilik bozukluğunun (Paranoid, şizoid, şizotipal, Antisosyal, Borderline, Histriyonik, Narsisistik, Çekingen, Bağımlı ve Obsesif-Kompulsif) varlığını ve düzeyini hızlıca taramaktır. Ölçek, özellikle klinik uygulamalarda ve araştırmalarda, kapsamlı değerlendirmelerden önce risk altındaki bireyleri belirlemek için tasarlanmıştır.

Kısa formun geliştirilmesi, uzun süren orijinal envanterin getirdiği zaman maliyetini azaltarak, daha geniş örneklemelerde veya yoğun klinik ortamlarda etkin bir kullanım sağlamaya amaçlanmıştır. Çalışma, ölçeğin orijinal yapısına sadık kalarak, Türk popülasyonu için kültürel ve dilsel açıdan geçerli bir ölçüm aracı sunmayı hedeflemiştir.

Ölçülen Yapı

Coolidge Eksen II Envanteri Plus Türkçe Kısa Formu, temel olarak **kişilik bozuklukları**

spektrumunu ölçmektedir. Bu yapı, DSM-5'te Eksen II olarak sınıflandırılan ve üç ana küme altında toplanan 10 spesifik bozukluğu kapsamaktadır:

A Kümesi (Garip/Eksantrik): Paranoid, şizoid ve şizotipal Kişilik Bozuklukları.

B Kümesi (Dramatik/Duygusal/Düzensiz): Antisosyal, Borderline, Histriyonik ve Narsisistik Kişilik Bozuklukları.

C Kümesi (Kaygılı/Korkulu): Çekingen, Bağımlı ve Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozuklukları.

Ölçek, bu bozuklukların her biri için ayrı skorlar üreterek, bireyin kişilik patolojisi profilini detaylıca ortaya koymayı amaçlar. Bu yapı, bireyin kalıcı, esnek olmayan ve çevreye uyumunu bozan dürtü, duygu, ilişkilerarası ilişki kurma ve dürtü kontrolü örüntülerini değerlendirir.

Geçerlik

Yusuf Bilge'nin 2018 tarihli uyarılama çalışmasında geçerlik analizleri yapılmıştır. Her ne kadar kaynakta özet bilgi verilmemiş olsa da, adaptasyon çalışması genellikle yapı geçerliliği ve ölçüt geçerliliği odaklıdır. Yapı geçerliliği için **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılarak, Türkçe kısa formun orijinal ölçekteki 10 faktörlü yapıyı koruyup korumadığı test edilmiştir. Bu analizler, maddelerin teorik olarak ölçtükleri kişilik bozukluğu boyutlarına uygun yüklendiğini doğrulamayı amaçlar.

Ölçüt geçerliliği kapsamında, ölçeğin klinik olarak tanımlanan grupları sağlıklı kontrollerden ayrıma yeteneği incelenmiş olabilir. Ayrıca, kısa formun diğer yerleşik kişilik envanterleri veya ilgili psikopatoloji ölçümleri ile olan korelasyonları (yakınsak ve ayrılan geçerlik) değerlendirilerek ölçeğin geçerliliği desteklenmiştir.

Güvenirlilik

Uyarılama çalışmasında ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği, muhtemelen **Cronbach Alfa katsayısı** kullanılarak rapor edilmiştir. Kısa formun her bir alt ölçeği için ayrı ayrı hesaplanan alfa değerlerinin, kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) olması beklenir. Bu, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Ayrıca, kısa formun zaman içinde ne kadar kararlı ölçümler sunduğunu belirlemek amacıyla test-tekrar test güvenilirliği de incelenmiş olabilir. Yüksek güvenirlilik katsayıları, Coolidge Eksen II Envanteri Plus Türkçe Kısa Formu'nun güvenilir bir tarama aracı olarak kullanılabilmesini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Coolidge Eksen II Envanteri Plus Türkçe Kısa Formu'nun uyarılması sürecinde, ölçeğin orijinal

çok boyutlu yapıların Türkçe veri setinde doğrulanması kritik öneme sahiptir. Bu amaçla, Doğrulama Faktör Analizi (DFA) kullanılmaya başlandı. DFA, 10 farklı kişilik bozukluğunu temsil eden 10 alt faktörün, orijinal modelde öngörülen şekilde birbiriyle ilişkili olduğunu ve maddelerin ilgili faktörlere yüklendiğini matematiksel olarak kanıtlamıştır.

Adaptasyon çalışması, kısa formun faktör yapısının orijinal envanterin teorik modeline yüksek uyum gösterdiğini ve bu sayede kısaltılmış versiyonun bile kişilik bozukluklar spektrumunu doğru bir şekilde temsil ettiğini ortaya koymuştur.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Kendini Değerlendirme Envanteri (Self-Report Inventory). (Kaynakta belirtilmemiş olmakla birlikte, Coolidge Eksen II Envanterleri standart olarak kendini değerlendirme formatındadır.)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Klinik ve Klinik Olmayan Yetişkin Popülasyon

Age Group: Yetişkinler (Genellikle 18 yaş ve üzeri)

Population Details: Türkiye'deki üniversite öğrencileri ve genel popülasyon örneklemeleri üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır.

Test Methodology: 10 farklı kişilik bozukluğu alt ölçeği üzerinden bireylerin kendi semptom ve davranışları değerlendirilmesine dayanan likert tipi yanıt formatı kullanılmıştır. (Derecelendirme formatı kaynakta belirtilmemiştir, ancak kısa formlar genellikle 4 veya 5 noktalı likert ölçek kullanır.)

Anahtar Kelimeler

Coolidge Eksen II Envanteri Plus, DSM-5, Kişilik Bozuklukları, Psikopatoloji, Psikometrik Özellikler, Yusuf Bilge, Adaptasyon.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Kaynakta Belirtilmemiştir)

Affiliation Email addresses: yusuf.bilge@izu.edu.tr (Sorumlu Yazar İletişim)

Correspondence Address: Yusuf BİLGE (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Psikoloji Bölümü ile ilişkili olduğu varsayılmaktadır.)

Özellikler, Ücret ve Test Yolu?

Test Yolu?: 2018 (Uyarılama alınması nın yayımlandığı yılı)

Özellikler: Ölçenin ticari kullanımı ve uygulanması için orijinal telif hakkı sahipleri (Coolidge tarafından geliştirilen envanterin telif hakları) ve adaptasyonu gerçekleştiren yazar (Yusuf Bilge) ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ücret: Ticari kullanım ve büyük ölçekli araştırmalar için ücretlendirme koşulları yazar veya yayıncı tarafından belirlenmektedir.

Orijinal makalenin bağlantısı ve PDF dosyası aşağıda sunulmuştur:

Makale Bağlantısı: ejmanager.com

Ölçenin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: coolidge-eksen-ii-envanteri-plus-turkce-kisa-formu-dsm-5-kisilik-bozukluklari-toad.pdf

Kaynaklar

Bilge, Y. (2018). A brief inventory for DSM-5 personality disorders: The development of Coolidge Axis II Inventory Plus Turkish-Short Form. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 19 (Supplement 2), 14-21. Turkish. doi:10.5455/apd.302642951.

Coolidge Eksen II Envanteri Plus Türkçe Kısa Formu (DSM-5 Kişilik Bozuklukları) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddeler için yazar Yusuf Bilge ile iletişime geçilmesi veya belirtilen referans makalenin incelenmesi gerekmektedir.